

COP-ların ən mükəmməli 29-cusu oldu

Ədalətli əməkdaşlıq və real tədbirlər

Bakıda keçirilən Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) günlərində təşkil edilən tədbirlərdə bütün dünya üçün olduqca vacib, önəmli məsələlərdən, qlobal problemlərdən danışılır, müzakirələr aparılır, birlikdə çıxış yolları aranır. Dünyanın ən böyük iqlim tədbiri çərçivəsində noyabrın 12-də "yaşıl zona"da "Gənclər iqlim fəaliyyətlərinin ön cəhəsinə" mövzusunda keçirilən konfrans da bu baxımdan əhəmiyyətli oldu. Sözügedən konfransın əsas məqsədi Mərkəzi Asiya və türkdilli dövlətlərin iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizəyə verdiyi önəmli beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırmaq və bu dövlətlərin gənclərini iqlim gündəliyinə cəlb etməklə beynəlxalq öhdəliklər istiqamətində görülən tədbirləri təqdim etmək idi.

Dünya ətraf mühitin çağırışları ilə üz-üzədir

Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının birinci xanımı Mehriban Əliyeva, Qırğız Respublikasının birinci xanımı Aygül Japarova, Özbəkistan Respublikasının birinci xanımı Ziroatxon Mirziyoyeva, Türkiyə Respublikasının birinci xanımı Əminə Ərdoğan, İslam Dünyası Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (ICESCO) Baş direktoru Salim bin Məhəmməd Əl-Malik, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Avropa üzrə İqtisadi Komissiyasının (UNECE) icraçı katibi Tatyana Molçan, BMT-nin Uşaq Fondunun (UNICEF) Avropa və Mərkəzi Asiya üzrə regional direktoru Regina De Dominikis iştirak etdilər.

Özbəkistan Respublikasının birinci xanımı Ziroatxon Mirziyoyeva, Qırğız Respublikasının birinci xanımı Aygül Japarova və Türkiyə Respublikasının birinci xanımı Əminə Ərdoğan konfransda çıxış etdilər. Sonra Azərbaycan Respublikasının birinci xanımı Mehriban Əliyeva çıxış edərək diqqətə çatdırdı ki, son tədqiqatlara görə, dünya gənclərinin 60 faizdən çoxu iqlim dəyişmələrini təxirəsalınmaz məsələ hesab edir.

Mehriban Əliyeva COP29 çərçivəsində əməkdaşlıq, təcrübə mübadiləsi, gənc nəsəl

tərəfindən birgə layihələrin müəyyənləşdirilməsi üçün platformanı yaratmaq imkanımızın olacağına ümid etdiyini bildirdi.

Azərbaycanın BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına, yəni COP29-a evsahibliyi etməsi ölkəmizin dünyada artan nüfuzunun bariz nümunəsidir. Ölkəmizin birinci xanımı COP29 ölkəsi seçilməyin böyük şərəf olduğunu vurğuladı: "Biz fəxrhlənirik ki, Cənubi Qafqazda, Mərkəzi Asiyada və daha geniş regionda ilk COP konfransı məhz Azərbaycanda keçirilir".

Dünyanın biosferin çirklənməsi, içməli suyun qıtlığı, tez-tez baş verən quraqlıq və ərzaq təhlükəsizliyində artan risklər kimi ciddi ətraf mühit çağırışları ilə üz-üzə qaldığımızı, bizim ölkəmizin də istisna olmadığını diqqətə çatdıran Azərbaycanın birinci xanımı bildirdi ki, biz çay sularının, Xəzər dənizinin səviyyəsinin azalmasını müşahidə edirik və su qıtlığı təhlükəsi ilə üzləşirik.

Hədəflərimizə nail olacağıq

Uzun illərdir ki, Azərbaycan ekoloji durumun sağlamlaşdırılması və təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə sahəsində təqdirəlayiq işlər həyata keçirir. Ətraf mühitin

mühafizəsini, ekoloji problemlərin həllini Azərbaycan dövləti prioritet hesab edir. Ölkədə ətraf mühit sahəsində mövcud olan problemlərin həll edilməsi üçün iri miqyaslı tədbirlər görülür, layihələr reallaşdırılır. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2024-cü il Azərbaycanda "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilib. Dövlət başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə respublikamızda sosial-iqtisadi və digər sahələrdə, həmçinin ətraf mühitin sağlamlaşdırılması sahəsində həyata keçirilən quruculuq işləri səmərəsini verir.

COP29 çərçivəsində "Gənclər iqlim fəaliyyətlərinin ön cəhəsinə" mövzusunda keçirilən konfransda ölkəmizin birinci xanımı Mehriban Əliyeva bir sıra məqamları diqqətə çatdırdı: "Mən qeyd etmək istəyirdim ki, qlobal istixana tullantılarının 0,1 faizi Azərbaycanın payına düşür. Biz havaya tullantıların azaldılması və təmiz enerjiyə keçidin həyata keçirilməsi kimi milli hədəflərimizə doğru gedirik. Bərpaolunan enerji sahəsində əldə edilən nailiyyətlərin cari tempi ilə biz 2027-ci ilə qədər quraşdırılan güclərimizin 32 faizə çatacağını, 2030-cu ilə qədər 30 faizlik azalma kimi ilkin hədəfə üç il əvvəl nail olacağımızı gözləyirik".

Respublikamızda həyata keçirilən ekoloji problemlərin meydana çıxardığı fəsadların aradan qaldırılmasına istiqamətlənmiş örnək fəaliyyətlərdən biri də "xalis sıfır atımlar zonası"nın yaradılması, bu sahədə reallaşdırılan işlərdir. Azərbaycanın birinci xanımı konfransda çıxışında bildirdi: "Biz həmçinin Ermənistanın işğalından azad olunmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur regionlarında, o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasında 2050-ci ilə qədər "xalis sıfır atımlar zonası"nın yaradılmasına diqqət yetiririk.

Əsasən günəş və külək enerjisi layihələri ilə bağlı artıq fəal iş aparılır. "Yaşıl enerji"nin istehsalı və ixracı Azərbaycanın enerji strategiyasında prioritet təşkil edir".

Təəssüf ki, bu gün iqlim dəyişikliyi dünyanı təhdid edir. Bəşəriyyətin qlobal problemlərinə çevrilən iqlim dəyişikliyinə fəsadları aradan qaldırılmazsa, təhlükələrin qarşısı alınmazsa, gələcək nəsillər indikindən daha ağır, bəlkə də geri dönüşü mümkün olmayan fəlakətlərlə, faciələrlə qarşılaşacaqlar. Bakıda noyabrın 11-dən başlayan, noyabrın 22-dək davam edəcək BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) bu mənada yalnız bu gün üçün deyil, həm də gələcək üçün önəmli məsələlər müzakirə edilir.

"Gənclər iqlim fəaliyyətlərinin ön cəhəsinə" mövzusunda keçirilən konfransda Azərbaycanın birinci xanımı uzun müddətdir ki, iqlim fəaliyyətinin beynəlxalq arenada ən vacib və prioritet məsələlərdən biri olduğunu, atılmış addımlara baxmayaraq, bəşəriyyətin üzvləşdiyi çağırışlar və təhdidlərin günbəgün daha da ciddiləşdiyini qeyd etdi. Diqqətə çatdırdı ki, bunu nəzərə alaraq, qlobal məsələlərin həllində tətbiq olunan yanaşma və üsullara yenidən baxılması vaxtı yetişib.

"Azərbaycan manipulyasiya və təzyiqlə deyil, səmərəli fəaliyyət, real həll variantları və ədalətli əməkdaşlıq arzulan ölkədir"

"Bu gün mən açıq və düzgün qeyd olunmalı digər mühüm mövzuya toxunmaq istəyirəm: riyakarlıq və ikili standartlar beynəlxalq ətraf mühit gündəliyində aydın görünür" deyən Mehriban xanım Əliyeva "Gənclər iqlim fəaliyyətlərinin

ön cəhəsinə" konfransında nəzərə çatdırdı ki, COP29-a evsahibliyi edən ölkə kimi Azərbaycan ətraf mühit məsələlərindən xeyli uzaq olan mülahizələr hesabına ədalətsiz hücum dalğası, yalan hekayətlər və ikili standartlar ilə üzvləşib.

Ölkəmizin birinci xanımının söylədiyi kimi, Azərbaycan COP29-a evsahibliyi etmək öhdəliyini üzünə götürməklə, Qlobal Cənub və Qlobal Şimal, eləcə də inkişaf etmiş və inkişaf edən ölkələr arasında körpülər salmağa çalışır: "Məqsədiniz bu məsələnin həllinə verdiyiniz töhfəni ortaq gələcəyə verəcəyimiz töhfəyə çevirməkdən ibarətdir. Bununla belə bəzi hallarda dəstək vermək və konstruktiv dialoq aparmaq əvəzinə biz çoxsaylı Qərb mətbuatında böhtan və qaraxma səblənmiş məqsədyönlü fəaliyyəti ilə dünyaya inkişaf etmiş və inkişaf edən ölkələrin arasındakı ayrışmağı artırmaq üçün aləmə çevrilib. Müəyyən ölkələrin təsiri altında olan bəzi iri media platformaları əmr ilə Azərbaycan haqqında mənfi hekayətləri yaymağa başlayırlar".

Bu gün Azərbaycan dövləti bütün sahələrdə həyata keçirdiyi uğurlu işləri ilə, bəşəriyyətin təhlükəsiz, işıqlı gələcəyinə hesablanmış məqsədyönlü fəaliyyəti ilə dünyaya ölkələrinin diqqət mərkəzindədir. Təəssüf ki, yalnız təqdirəlayiq olan bu fəaliyyəti gözü götürməyənlər də var. Mehriban xanım Əliyevanın qeyd etdiyi kimi: "Əslində, bəs bunun arxasında dayanan nədir? Bu çirkin kampaniyanın sponsorları hansı məqsədləri güdürülər? Əslində, biz cavabı bilirik". Ölkəmizin birinci xanımı haqlı olaraq bildirdi ki, nailiyyətlərimiz və işimiz bəzi dövlətlərin geosiyasi maraqları uğrun-

da səhv təsvirə deyil, hörmətə layiqdir. Daha bir həqiqəti isə Mehriban xanım Əliyeva belə ifadə etdi: "Riyakarlıq həmçinin müxtəlif ölkələr tərəfindən öz iqlim öhdəliklərinə necə yanaşmasında özünü büruzə verir. Əsrlər boyu çirklənmənin əsas mənbəyi və sərvətlərin məsuliyyətsiz istehlakçısı olmuş inkişaf etmiş ölkələr hazırda sət məhdudiyətləri təşviq edir və eyni zamanda öz siyasətində iddialı məqsədlərini güdür, öz maraqları uğrunda işini davam etdirir. Onlar digər ölkələrdən transformasiyanı tələb edir, lakin bununla belə maliyyə və ya texnoloji baxımdan yardım etməyə tələsmirlər".

Dünyanın ən mötəbər iqlim tədbirində ölkəmizin birinci xanımı bir daha bəyan etdi ki, Azərbaycan manipulyasiya və təzyiqlə deyil, səmərəli fəaliyyət, real həll variantları və ədalətli əməkdaşlıq arzulan ölkədir. Diqqətə çatdırdı ki, biz platformamızdan elə istifadə etmək istəyirik ki, qlobal koalisiya yaransın və orada hər ölkənin - böyük və ya kiçik, inkişaf etmiş və ya inkişaf edən ölkənin mövqeyi, haqqı ədalətli şəkildə qəbul edilsin.

Azərbaycanın birinci xanımı çıxışında BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) mahiyyətini bir daha nəzərə çatdırdı: "Mən bütün iştirakçılara üz tutaraq istəyirəm onlar yadda saxlasınlar ki, COP29 siyasi hücumlar arenası deyil. O, iqlim böhranı qarşısında hamımızın birləşdiyi məkandır".

Yalnız ədalətli əməkdaşlıq və real tədbirlərə hazırlıq bizi uğura aparacaq".